

Jedna generácia, dva svety? Výskum odhalil výrazné rozdiely medzi stredoškólákmi a stredoškóláčkami

16.6.2026 - Viktor Vaškanin | Slovenská debatná asociácia

Vo verejnom priestore sa čoraz častejšie hovorí o rastúcej priepasti v hodnotách medzi mladými ženami a mužmi. Mladé ženy častejšie zastávajú ľavicové, progresívne názory, zatiaľ čo medzi mužmi prevažujú pravicové či konzervatívne názory (Atkinson, 2025; Nennstiel & Hudde, 2025).

Rozdiely sa prejavujú od volebných preferencií až po obľúbený obsah na sociálnych sieťach, najvýraznejšie vo fenoméne manospéry (Ging, 2019). V nedávnych českých voľbách sa „gender gap“ významne prejavil pri voľbách pravicovej strany Motoristé sobě, ktorých podľa prieskumov volilo 14-15 % mužov vo veku 18-29 rokov, zatiaľ čo zo žien v rovnakom veku im dalo hlas iba 3-4 % (Prima, 2025; STEM, 2025).

Táto tematika sa stala podnetom pre náš výskum, ktorý sme na začiatku tohto roka realizovali medzi približne 350 študentmi stredných škôl a gymnázií z rôznych krajov Česka. V dotazníku sme predložili 14 výrokov, s ktorými respondenti a respondentky vyjadrovali mieru (ne)súhlasu. Tieto výroky sa týkali sociálnych, kultúrnych aj ekonomických otázok.

Pomocou štatistickej analýzy sa nám medzi stredoškólákmi podarilo identifikovať celkovo štyri osi konzervativizmu – tematické bloky výrokov, ktoré spolu súvisia a podľa ktorých sa respondenti delia. Išlo o osi Klíma a rodová rovnosť; Migrácia a LGBTQ+; Ekonomická ľavica/pravica; Tradičné hodnoty a náboženstvo. V rámci týchto osí sme následne porovnávali odpovede chlapcov a dievčat.

Prvým tematickým celkom, v ktorom sme zistili významný rozdiel medzi pohlaviami, bola Migrácia a LGBTQ+. Takmer polovica chlapcov vykazovala mierne až silne konzervatívne postoje, zatiaľ čo u dievčat túto skupinu tvorilo len 29 %. U dievčat bola tiež veľmi početná skupina zastávajúca nerozhodné postoje.

Významný rodový rozdiel bol zistený aj v oblasti Klíma a rodová rovnosť. Konzervatívne postoje vykazovalo 21 % chlapcov, čo bolo o 11 percentuálnych bodov viac ako u dievčat. Je však potrebné zdôrazniť, že drvivá väčšina stredoškólakov v tejto osi vykazovala nekonzervatívne postoje, čo je v kontraste s osou Migrácia a LGBTQ+, kde boli respondenti aj respondentky výrazne konzervatívnejší.

V týchto dvoch spomenutých prípadoch teda ide o témy, v ktorých sa dospievajúca generácia z hľadiska pohlavia viditeľne rozdeľuje. Naopak, v prípade ekonomických tém a náboženstva a tradičných hodnôt sa postoje podľa pohlavia nijako výrazne nelíšili. Zistené výsledky pretrvávajú aj pri kontrole vzhľadom na faktory ako typ a kraj navštevovanej školy, vzdelanie rodičov, subjektívna životná úroveň a záujem o politiku.

Záveru sú síce zaujímavé, no je nutné nad nimi kriticky premýšľať a uvažovať v súvislostiach. Vynára sa niekoľko dôležitých otázok, ktoré dotazníkové šetrenie nedokáže jednoducho zodpovedať:

- Boli by zistenia podobné u slovenských stredoškólakov? Prečo áno alebo nie?
- Čo môže byť príčinou tohto „gender gapu“ u mladých ľudí? Ako by sme si ho mali vysvetliť?

- Prečo sú rozdiely pri niektorých témach výrazné a pri iných neexistujúce?
- Aké sú limity tohto výskumu, ako by mohol byť spravený lepšie?
- Aký ďalší výskum by mal byť realizovaný, aby odpovedal na stále otvorené otázky?

Valérie Dušková, Viktor Vaškanin, Jiří Vondráček

Zoznam literatúry

Atkinson, S. (2025). *Generations Report 2025*. Ipsos.

<https://ipsos-insight-llc.foleon.com/ipsosthinks/ipsos-generations-report-2025/>

Ging, D. (2019). Alphas, Betas, and Incels: Theorizing the Masculinities of the Manosphere. *Men and Masculinities*, 22(4), 638–657. <https://doi.org/10.1177/1097184X17706401>

Nennstiel, R., & Hudde, A. (2025). Is there a growing gender divide among young adults in regard to ideological left-right self-placement? Evidence from 32 European countries. *European Sociological Review*, 41(6), 862–883. <https://doi.org/10.1093/esr/jcaf021>

Prima. (2025, February 5). *EXKLUZIVNÍ výzkum: Podívejte se, jak by volili muži oproti ženám a mladí ve srovnání se seniory*. CNN Prima NEWS.

<https://cnn.iprima.cz/velky-vyzkum-podivejte-se-jak-by-volili-muzi-oproti-zenam-a-mladi-ve-srovnani-s-e-seniory-472684>

STEM. (2025, August 1). *Volební model: Sociodemografické rozdíly ve druhém čtvrtletí 2025*.

<https://www.stem.cz/volebni-model-sociodemograficke-rozdily-ve-druhem-ctvrtleti-2025/>

Čo robí SDA?

Slovenská debatná asociácia rozširuje kritické myslenie na Slovensku prostredníctvom debaty.

Pomáha zakladať debatné kluby, organizuje turnaje a rozvíja debatnú komunitu. Ak chcete prispieť k rozvoju kritického myslenia, pripojte sa k nám a [založte debatný klub](#).

<https://www.sda.sk/clanky/blog/jedna-generacia-dva-svety-vyskum-odhalil-vyrazne-rozdiely-medzi-stredoskolakmi-a-stredoskolackami>